

6.6.2008

LOS-2008-R-12-531

Neste Oil Oyj

Viite / Hänvisning

Asia / Ärende

Lausunto ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta; Naantalin jalostamon laajennushanke

Neste Oil Oyj on 13.3.2008 toimittanut Lounais-Suomen ympäristökeskukselle ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukaista yhteysviranomaisen lausuntoa varten ympäristövaikutusten arviointiohjelman Naantalin jalostamon laajennushankkeesta.

HANKETIEDOT JA YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELY

Hankkeen nimi

Naantalin jalostamon laajennushanke

Hankkeesta vastaava

Neste Oil Oyj
Naantalin jalostamo
21100 NAANTALI

YVA-Konsultti

Pöyry Environment Oy
PL 50 (Jaakonkatu 3)
01621 VANTAA

Ympäristövaikutusten arviointimenettely

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain tavoitteena on edistää ympäristövaikutusten arviointia ja yhtenäistä huomioon ottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä samalla lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 4 §:n 2 mom:n ja asetuksen 7 §:n mukaisesti ympäristökeskuksen 20.12.2007 tekemän päätöksen mukaisesti jalostamon laajennushankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Yhteysviranomaisena toimii Lounais-Suomen ympäristökeskus.

YVA-menettelyssä tarkoitus on, että selvitetään ne asiat ja vaikutukset, jotka hankkeessa ja sen ympäristössä ovat merkittäviä hankkeen suunnittelun ja päätöksenteon kannalta ja joita eri tahot pitävät tärkeinä. Ympäristövaikutusten arviointiohjelman tavoitteena on esittää tiedot hankkeesta ja sen ympäristövaikutuksista kokonaisuutena sekä siitä, miten hankkeen ja sen vaihtoehtojen ympäristövaikutukset selvitetään ja arvioidaan.

Yhteysviranomaisen lausunnossa tarkastellaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa asetuksessa esitettyjen arviointiohjelman sisällöllisten vaatimusten toteutumista.

Arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon perusteella hankkeesta vastaava laatii ympäristövaikutusten arviointiselostuksen. Arviointiselostus ja yhteysviranomaisen siitä antama lausunto tulee liittää aikanaan lupahakemusasiakirjoihin.

Hankkeen edellyttämät luvat ja päätökset

Arviointiohjelman mukaan Naantalın jalostamolla on nykyistä toimintaa varten voimassa oleva ympäristölupa sekä vesilain mukainen lupa jäähdytysveden ottoon.

Hankkeen toteuttaminen edellyttää ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa. Jäähdytysveden otto edellyttää vesilain mukaisen luvan hakemista, mikäli voimassa olevan luvan mukainen ottomäärä ylittyy. Hankealueella tehtävät maansiirto- ym. työt edellyttävät maisematyölupaa asemakaava-alueella. Lisäksi rakennusten rakentamiseen tarvitaan maankäyttö- ja rakennuslain mukainen rakennuslupa. Hankkeen toteuttaminen ja muutokset käytettävien ja varastoitavien kemikaalien määrissä ja kemikaalikoostumuksissa edellyttävät kemikaalilainsäädännön mukaista ilmoitusta tai lupaa Turvatekniikan keskukselta. Pilaantuneen maaperän toimittaminen käsiteltäväksi tai loppusijoitettavaksi luvan omaavalle toimijalle edellyttää ympäristönsuojelulain mukaista ilmoitusta tai ympäristölupaa.

Hanke, sen tarkoitus ja sijainti

Hankkeessa laajennetaan Naantalın jalostamon toimintaa erikoistuotejalostamolla. Tarkoituksena on rakentaa uusi tuotantolinja dieseltuotteiden valmistusta varten. Tuotannon nousu on noin 60 % vuoden 2007 tasosta ja edellyttää uutta rakentamista sekä muutoksia alueella oleviin rakenteisiin sekä käyttöjärjestelmiin. Toiminnan laajennusta tavoitellaan käyttöönotettavaksi vuosina 2011 – 2012.

Muutosten jälkeen erikoistuotejalostamon syöttömäärä kasvaa tasolle 4,6 milj. tonnia vuodessa nykytilanteen mukaisesta 2,6 milj. tonnista. Tuotteiden määrät kasvavat seuraavasti: dieseltuotteet 1,4 milj. t/a, bensiinituotteet 0,4 milj. t/a ja uutena tuotteena valmistetaan perusöljyä 0,3 t/a. Vastaavasti puolivalmiiden öljyjakeiden määrä pienenee n. 0,5 milj. t/a. Laajennushanke sijoittuu Neste Oil Oyj:n omistamalle alueelle Naantalissa ja Raisiossa pääosin nykyisen jalostamoalueen sisään.

Uusia prosessiyksiköitä varten rakennetaan uusi prosessialue pääosin nykyisen jalostamoalueen sisään nykyisen korjaamon ja varaston alueelle. Uusi prosessialue laajenee vähän nykyisen aidatun jalostamoalueen ulkopuolelle. Uuden prosessialueen perustaminen vaikuttaa käyttöhyödykejärjestelmiin ja olemassa oleviin prosessiyksiköihin. Uusina prosessiyksikköinä rakennetaan vetykrakausyksikkö, vety-yksikkö, rikkivedyn talteenottoyksikkö, hapanvesiyksikkö, rikin talteenottoyksikkö, vedenpuhdistusyksikkö ja perusöljyn tuotantoyksikkö.

Jalostamoalueen länsiosaan rakennetaan kalliosäiliöt sekä uusi maanpäällinen säiliöryhmä. Kunkonpäänlahti on tarkoitus muuttaa pengertämällä ja keskiosaa noin metrin verran ruoppaamalla makeavesialtaaksi, jota voidaan käyttää sammutusvesilähteenä. Prosessialueen koillispuolelle rakennetaan uusi pysäköintialue ja uusi tieyhteys Viheriäisistä. Tie ylittää radan siltana. Neste Oil:n omistuksessa oleva Mäntymajan alue sekä Perttalan alue tasoitetaan työmaa-alueeksi. Alu-

eelle sijoitetaan toimistoparakkeja, työmaaparakkeja, paikoitusalueita, varastoalueita yms. työmaalle välttämättömiä tukialueita. Prosessialueen kohdalla merenrantaan rakennetaan laituri rakentamisen aikaisten raskaiden laitteiden alueelle laivausta varten. Samassa yhteydessä väylää ruopataan laiturin edustalta. Jäähdytysvesitarpeen nousun vuoksi rakennetaan kolmas jäähdytysvedenottoputki. Maakaasun käyttöä varten maakaasuputki linjataan terminaalin ja uuden prosessialueen vieressä olevalle paineenalennusasemalle.

Hanke edellyttää mahdollisesti lisäputkistoa Raisiosta vedensaannin varmistamiseksi. Energiansiirtoa varten nykyisten voimajohtojen yhteyteen rakennetaan uusi 110 kV voimajohto, joka liittyy uuteen prosessialueeseen Kukonpään kautta. Maakaasuputki liittyy runkoverkkoon alustavan suunnitelman mukaan jalostamoalueen pohjoispuolella. Tämä edellyttää maakaasun runkoputken rakentamista, josta vastaa Gasum Oy.

Hankealue sijaitsee Naantalın kaupungissa, mutta rajautuu välittömästi Raision kaupunkiin sekä Raisionlahden vesialueella myös Turun kaupunkiin. Hankealue sijaitsee n. 3 km etäisyydellä Naantalın, 6 km Raision ja 10 km Turun keskustasta.

Vaihtoehdot

YVA-menettelyssä arvioidaan seuraavat vaihtoehdot:

Hankevaihtoehto: Naantalın jalostamolle rakennetaan uusi tuotantolinja dieseltuotteiden valmistusta varten. Muutoksen myötä jalostamon raaka-aineiden syöttömäärät kasvavat ja dieselöljytuotanto nousee 1,4 milj. tonnia sekä bensiinituotanto 0,4 milj. tonnia vuodessa.

0-vaihtoehto: Naantalın jalostamon toiminta jatkuu lähes nykyisellään. Syöttömääriä ei lisätä ja tuotantoa muutetaan vain vähän rakentamalla jalostamon alueelle uusi isomerointiyksikkö, jonka avulla nykyiseltä jalostamolta saadaan lisää moottoribensiiniä. Lisäksi toiminnan turvallisuuden parantamiseksi urakoitsijoiden alue siirretään pois prosessialueiden läheisyydestä ja satamalaitureita parannetaan.

Arviointimenettelyn yhdistäminen muiden lakien mukaisiin menettelyihin

Arviointimenettelyä ei ole yhdistetty muiden lakien mukaisiin menettelyihin.

Prosessiyksikön vety-yksikön syöttöaineena on tarkoitus käyttää maakaasua. Maakaasun hankinta prosessiyksikölle on tehokkainta maakaasuverkon kautta. Gasum Oy on laatinut suunnitelman maakaasuputken rakentamisesta Naantaliin. Maakaasuputken ympäristövaikutukset on arvioitu erillisenä YVA-hankkeena.

Arvioitavat ympäristövaikutukset ja arviointimenetelmät

Ympäristövaikutusten arviointi tehdään asiantuntijatyönä käyttäen hyväksi olemassa olevaa selvitysaineistoa (selvitykset ja seurantatulokset), jota täydennetään lisäselvityksillä, joita ovat mm. päästöt ilmaan ja melun leviämismallinnus ja luontoselvitykset rakentamisen aikaisista tilapäisistä varasto- ja parakkikentistä ym. toiminnoista, jotka sijoittuvat rakennetun ympäristön ulkopuolelle. Lisäksi arvioinnissa hyödynnetään tietoja, joita on saatu muista vastaavista toiminnoista liittyen mm. rakentamisesta syntyviin vaikutuksiin.

Työssä arvioidaan YVA-lain mukaisesti hankkeen vaikutukset:

- ihmisten elinoloihin, terveyteen ja viihtyvyyteen
- maaperään
- pinta- ja pohjavesiin
- ilman laatuun ja ilmastoon
- kasvillisuuteen, eläimistöön ja luonnon monimuotoisuuteen
- yhdyskuntarakenteeseen ja suunniteltuun maankäyttöön

- maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön
- luonnonvarojen hyödyntämiseen
- sekä edellä kuvattujen tekijöiden keskinäisiin vuorovaikutussuhteisiin.

Hankkeen vaikutusarvioinnissa painotetaan merkittäviksi arvioituja vaikutuksia vähäisemmiksi arvioituja vaikutuksia unohtamatta. Alustavan arvion mukaan hankkeen merkittävimmät ympäristövaikutukset syntyvät päästöistä ilmaan ja vesistökuormituksen kautta. Rakentamisen aikaisina merkittävänä vaikutuksina tarkastellaan liikennettä, melua sekä luonnonympäristöön kohdistuvia vaikutuksia väliaikaisilla varasto- ym. kentillä.

Vaikutukset arvioidaan sekä rakentamisen että toiminnan osalta. Ympäristövaikutusten arvioinnissa tarkastellaan myös mahdollisia poikkeustilanteita kuten onnettomuus- ja häiriötilanteita ja niiden ympäristövaikutuksia. Ympäristövaikutusten arviointi sisältää myös kuvauksen selvitykseen liittyvistä mahdollisista epävarmuustekijöistä.

ARVIOINTIOHJELMASTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Arviointiohjelman vireilläolosta on kuulutettu ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain ja asetuksen mukaisesti vaikutusalueen kuntien ilmoitustauluilla ja arviointiohjelma on pidetty nähtävänä kaupunginvirastoissa sekä pääkirjastoissa Naantalissa, Raisiossa ja Turussa 26.3. – 16.5.2008 välisen ajan. Ohjelmasta on pyydetty em. kuntien sekä muiden keskeisten viranomaisten lausunnot. Kuulutus arviointiohjelman nähtävänä olosta on julkaistu lehdissä Rannikkoseutu, Turun Sanomat ja Åbo Underrättelser.

YHTEENVETO ESITETYISTÄ LAUSUNNOISTA JA MIELIPITEISTÄ

Lausuntoja on annettu 12 kpl. Mielipiteitä ei ole annettu. Lausunnot on lähetetty hankkeesta vastaavan käyttöön 27.5.2008. Yhteenvedossa tuodaan esille lausuntojen keskeisin sisältö.

Lausunnot

Länsi-Suomen lääninhallitus antaa lausuntonsa terveydellisten ja sosiaalisten vaikutusten osalta. Ohjelmassa on otettu huomioon melko kattavasti vaikutukset ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen. Selvitettäessä vaikutuksia pohjaveteen tulisi huomioida myös pohjaveden mahdollinen käyttö talousvetenä ja hankkeen vaikutukset siihen.

Merenkulkulaitos, Lounais-Suomen väyläyksikkö, katsoo, että jalostamon laajentaminen on tarpeellista Länsi-Suomen taloudellisen kehittämisen kannalta. Naantalin jalostamo on merkittävä öljysatama ja teollisuustuotantolaitos. Siksi sen asema meriliikenteen ja Suomen tavaraliikenteen logistiikkaketjussa on huomattava. Meriväylät tukevat jalostamon kehittymistä osana kuljetusketjua. Merenkulkulaitos esittää huomioitavaksi ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa, että hankkeella on vaikutusta muihin julkisiin kulkuväyliin, väylien merkintään sekä meriliikennetiheyteen, vaikka vaikutus Naantalin väylän syventämiseen on vähäinen. Jalostamo sijaitsee kahden väylän risteyskohdassa, Naantalin ja Pansion. Läheltä alkaa kolmas väylä Aker Yards:in telakoille. Jalostamon tuotantokapasiteetin lisäyksestä johtuvat jäähdytys- ja jätevesimäärien lisäykseen liittyvät vedenalaiset laitteistot ja niiden sijoituspaikat suhteessa olemassa oleviin ja suunnitteilla oleviin väyliin tulee huomioida. Lisääntynyt kuljetustarve ei sinällään automaattisesti johda Saaristomeren kauppamerenkulun väylien ruuhkautumiselle, mutta aikataulullisesti tietyt kapeikot saaristoon tultaessa voivat ruuhkautua (Smörgrund, Lövskär).

Turun maakuntamuseo toteaa oman toimivaltansa puitteissa YVA-ohjelmasta, että luvussa 5.3. on käsitelty maisema-alueita ja kulttuurihistoriallisia arvoja. Kuvan 5-6 kartan lähdeaineistoa ei mainita ja kartan mittakaavasta johtuen kohteitten tunnistaminen ei ole mahdollista. Luvussa 6.6 todetaan, että maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaat alueet ja kohteet kuvataan YVA-selostuksessa ja että vaikutusarvio tehdään asiantuntija-arvioina muun muassa maastokäynnein. Kulttuurihistoriallisissa kohteissa tulee huomioida myös paikallisesti arvokkaat kohteet ja alueet, eikä vain valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat kohteet. Ohjelmasta

ei käy ilmi, koskeeko tämä myös muinaisjäännöksiä ja onko alueella tarkoitus teettää maastotarkastuksiin pohjautuva muinaisjäännösinventointi. Jalostamoalueelta tai sen lähiympäristöstä ei ole tullut tietoon kiinteitä muinaisjäännöksiä. Muinaisjäännösten puuttuminen saattaa olla kuitenkin näennäistä, sillä tiedossa ei ole, että aluetta olisi koskaan tarkastettu. Muinaisjäännöstilannetta on selvitetty muun muassa maakuntakaavan muinaisjäännösluettelon avulla, mutta sen tiedot perustuvat vuotta 2002 varhaisempiin arkistotietoihin. Edellä sanotun johdosta Turun maakuntamuseo edellyttää, että lukua 6.6 täsmennetään tältä osin. Ennestään rakentamattomilla maa-alueilla, joille laajentuminen tai sen muu vaikutus ulottuu, tulee suorittaa muinaisjäännösinventointi. Vesialueiden meriarkeologisen inventoinnin selvittää Museovirasto.

Museovirasto ilmoittaa lausuntonaan, ettei sillä ole vedenalaisen arkeologisen kulttuuriperinnön osalta huomautettavaa YVA-ohjelmaan.

TE-keskuksen lausunnon mukaan laitoksen laajentaminen vaikuttaa kalatalouteen sekä laitoksen laajennuksen edellyttämien vesirakennustöiden että lisääntyvän jäte- ja jäähdytysvesikuormituksen kautta. Kalatalouteen kohdistuvia ympäristövaikutuksia selvitetään pääasiassa jo tehdyn selvityksen perusteella. Turun ja Naantalin edustan merialueen laajat kalataloudelliset selvitykset ja mm. alueen jätevesikuormittajien kalataloudellinen yhteistarkkailu on tuottanut käyttökelpoista tietoa arviointia varten. Myös sedimenttien haitta-ainetutkimuksia tulee hyödyntää arvioinnissa monipuolisesti ja pohtia ruoppaustöiden vaikutusta kalatalouteen. Lämpökuormituksen kasvun vaikutuksia tulee arvioida kalojen lisääntymiseen ja liikkumiseen, esim. vaelluksiin niiden eri elinalueiden välillä. Kukonpäänlahden pengertäminen ja muuttaminen makeavesialtaaksi sulkee kasvillisuusrantaisen lahden erilleen niin, että se ei voi enää toimia kevätkutisten kalojen lisääntymis- ja poikastuotantoalueena. Kukonpäänlahden kalataloudellista merkitystä ei ole selvitetty, mutta on todennäköistä, että lahti on suojainen lisääntymisalue useille kalalajeille. TE-keskus katsoo, että Kukonpäänlahden kalastoa ja kalanpoikastuotantoa tulee selvittää vaikutusten arvioinnin osana. Selvitys voidaan toteuttaa kesän aikana tehtävien poikastutkimusten avulla. Arvioinnissa tulee kiinnittää huomiota myös satunnaispäästöihin ja niiden estämiseen sekä pohtia äkillisten päästöjen leviämistä ja vaikutuksia kalatalouteen.

Turun tiepiirin mielestä YVA-selvityksestä tulisi käydä ilmi hankkeen ja jalostamokokonaisuuden vaikutukset lähimaantieverkon raskaisiin/vaarallisten aineiden kuljetuksiin. Liikennesuunnittelun kannalta olisi hyvä kartoittaa, miten Naantalin jalostamon normaali toiminnan aikaiset polttoaineiden kuljetukset jakautuvat keskimäärin lähimaantieverkolle mm. kohteissa Vantontien eteläpää/Naantali, Nesteentie/Krookila ja Raisen keskusta, Naantalintie/Turku. Havainnekartta/piirros olisi selkeä esitystapa. Liikennemääriä koskevasta selvityksestä tulisi käydä selkeästi ilmi, onko kyse tien poikkileikkausliikennemääristä vai edestakaisesta käynnistä/säiliöauto. Kuvaus maantiekuljetusten vaarallisuusluokituksesta ja niiden määrästä olisi myös tarpeen.

Turvatekniikan keskus esittää, että jalostamon alueelle ryhdytään valmistelevaan maankäyttö- ja rakennuslaissa ja sen nojalla annetuissa säädöksissä mainittua ns. Seveso-laitosten ympäröivää konsultaatiovyöhykettä tarkentavaa asemakaavaa (T_{kem}) esimerkiksi Kilpilahden teollisuusalueen mallin mukaisesti. Mikäli hanke toteutetaan, TUKES edellyttää hakijalta kemikaalisäädösten mukaan riskiperusteista lupahakemusta, jossa on huomioitu henkilö-, ympäristö- ja omaisuusvahinkojen ehkäiseminen. TUKES pitää muilta osin arviointiohjelmassa esitettyjä toimia riittävinä.

Varsinais-Suomen Aluepelastuslaitos katsoo, että laajennushankkeen toteutuessa paloa levittävä aluskasvillisuus on poistettava riittävän etäältä prosessituotantoalueelta. Hankkeen toteutuessa öljyonnettomuuden riski maa- ja merialueella kasvaa. Tämä asia on otettava huomioon öljytorjuntasuunnitelmaa laadittaessa. VAK- kuljetusten lisääntyessä onnettomuusriski maanteillä kasvaa. Tämä asia on otettava huomioon turvallisuussuunnitelmaa laadittaessa. Pelastuslaitos ilmoittaa halukkuutensa olla mukana hankkeen jatkosuunnittelussa.

Varsinais-Suomen Liitto toteaa, että vahvistetussa Turun kaupunkiseudun maakuntakaavassa pääosa jalostamoalueesta on osoitettu teollisuustoimintojen alueeksi kaavamerkinnällä T. Jalostamoalueen itäosa on maakuntakaavassa varattu satama-alueeksi merkinnällä LS. Suunniteltu hanke sijoittuu teollisuus- ja satama-aluevarausten alueelle. Liitto katsoo, että laadittu YVA-

ohjelma täyttää laissa ja asetuksessa annetut asiasisältöä sekä tarkastelukohteita koskevat vaatimukset. Hankkeella on merkittäviä yhteiskunnallisia vaikutuksia, joita tulee arvioida riittävästi myöhemmin laadittavassa YVA-selostuksessa. Myös yhteisvaikutusten arvioinnilla on seudullisesti tärkeä merkitys. Erikseen tulee harkita, missä laajuudessa on tarkoituksenmukaista laatia hanketta ja koko laitosta koskeva riski- ja turvallisuuskartoitus.

Naantalın kaupunginhallitus toteaa, että kaavoitus- ja ympäristölautakunta on kokouksessaan 17.10.2007 koskien hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnin tarpeellisuutta esittänyt, että hankkeesta ei tarvitse tehdä ns. harkinnanvaraista arviointia. Lausuntoaan lautakunta perusteli mm. yhteisvaikutuksilla tulevan maakaasuvoimalaitoksen kanssa sekä hankkeen vaatimilla ympäristönsuojelu- ja vesilain mukaisten lupamenettelyjen yhteydessä tehtävillä arvioinneilla ja selvityksillä. Uudessa diesellaitoksessa käytetään maakaasua, joka hankitaan maakaasuverkon kautta. Esisopimus maakaasuputken rakentamisesta Turun seudulle on allekirjoitettu. Kaupunginhallitus katsoo, että diesellaitoksen vaikutusten arvioiminen ei anna oikeaa ympäristövaikutusten kokonaiskuvaa, mikäli arvioinnissa ei voida jollakin tasolla ottaa huomioon myös maakaasuvoimalaitoksen vaikutuksia jo tässä vaiheessa. Vaihtoehtojen vaikutusten arvioinnin selkeyttämiseksi tulee 0-vaihtoehtoon lähtötilanne määritellä esitettyä täsmällisemmin. Toimintojen yhteisvaikutusten arvioinnissa on määriteltävä, millä perusteilla ja rajauksilla arviointiin on valittu toiminnot, joiden yhteisvaikutuksia arvioidaan. Lisäksi on kerrottava, mitä yhteisvaikutuksia arvioidaan. Arvioinnissa on otettava huomioon maakaasun ilmapäästöjä vähentävä vaikutus, kun osa kivihiilivoimalaitoksessa käytettävästä kivihiiilestä korvautuu maakaasulla näköpiirissä olevan kaasuvoimalaitoksen toteuttamisen myötä. **Ympäristölautakunta** viittaa ympäristökeskuksen YVA-menettelyn soveltamispäätöksen perusteluihin ja toteaa, että arviointiohjelmassa on esitetty ohjelman sisältö YVA-asetuksen 9 §:n edellyttämällä tavalla ja otettu huomioon ympäristökeskuksen päätöksen perustelut. Myös hankkeen vaikutukset Ruissalon Natura 2000 -verkoston alueisiin tullaan arvioimaan luonnonsuojelulain edellyttämällä tavalla. Lautakunta katsoo, että arviointiohjelmaan tulisi kuitenkin sisällyttää täydennyksiä ja tarkennuksia 0-vaihtoehtosta, riskeistä ja eri hankkeiden yhteisvaikutuksista. Nykyisen jalostamon ympäristövaikutukset tunnetaan varsin hyvin, sillä jalostamo on toiminut Naantalissa yli 50 vuotta, ja ympäristövaikutuksia koskevaa tutkimus- ja seurantatietoa on runsaasti. Naantalın nykyistä jalostamoa koskevat ympäristönsuojelulainsäädännön mukaiset päätökset ja niitä varten tehdyt selvitykset ovat verrattain uusia. Päätöksissä on annettu lupamääräyksiä jalostamon ympäristövaikutusten rajoittamiseksi ja lukuisia pilaantumisen ehkäisyyn ja ympäristövaikutusten arviointiin liittyviä selvitysvelvoitteita (esimerkiksi rikki-, typenoksidi-, hiukkas- ja hajupäästöt), joista osa tulee toteuttaa ennen diesellaitoksen suunniteltua käyttöönottoa. Näin ollen hankkeen toteuttamatta jättämisvaihtoehtoa (0-vaihtoehto) tulisi tarkentaa. 0-vaihtoehtosta tulee selkeästi käydä ilmi, onko lähtökohtana nykytilanne 2008 vai tilanne, jossa luvisia ja suunnitelmissa annetut velvoitteet on jo toteutettu. Vaihtoehtojen tarkempi määrittelemine tulisi esittää niin, että vaihtoehtojen vaikutukset voidaan selkeistä lähtökohdista arvioida. Arviointiohjelmaan tulisi sisällyttää toiminnan aiheuttamien ympäristöriskien kuvaus ja arviointi. Ohjelmassa on viitattu yhteisvaikutuksiin Fortum Power and Heat Oy:n Naantalın voimalaitoksen ja Aker Yardsin telakan kanssa. Mikäli yhteisvaikutuksia on tarkoitus arvioida, tulee YVA-ohjelmassa kertoa millä perusteella ja rajauksella on arviointiin valittu toiminnot, joiden kanssa yhteisvaikutuksia arvioidaan. Lisäksi tulee kertoa mitä yhteisvaikutuksia arvioidaan. Uudessa laitoksessa käytetään maakaasua, joka hankitaan maakaasuverkon kautta. Toteutettavalla kaasuvoimalaitoksella olisi mm. ilmapäästöjä vähentäviä vaikutuksia, koska osa polttoaineena käytettävästä kivihiiilestä korvataan maakaasulla. Näin ollen yhteisvaikutusten arvioiminen Fortum Power and Heat Oy:n kivihiiilivoimalaitoksen kanssa ei anna oikeaa kuvaa yhteisvaikutuksista, kun näköpiirissä on kaasuvoimalaitoksen toteuttaminen. **Sosiaalilautakunta** katsoo, että toimiva, turvallinen, viihtyisä ja terveellinen asuinympäristö edistää hyvinvointia ja ihmisten liikkumiseen turvallisesti tulee kiinnittää huomiota hankkeen eri vaiheissa suuronnettomuuden ja poikkeusolojen riskiarvioinnilla. Toimenpiteillä tulee edistää ihmisten terveyttä ja turvallisuutta myös poikkeusoloissa.

Raisiön kaupunginhallitus antaa Neste Oil Oyj:n laajennushanketta koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta ympäristölautakunnan valmistelun mukaisen lausunnon. **Ympäristölautakunta** katsoo, että hankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelma on tehty YVA-lain edellyttämällä tavalla. Hankkeessa ei ole varsinaisia vaihtoehtoja, joita voitaisiin vertailla keskenään. Ainoina vaihtoehtoina on nykytila pienine muutoksineen sekä varsinainen laajennushanke ja sen aiheuttamat muutokset. Lautakunta edellyttää tarkennuksia ja täydennyksiä arviointioh-

jelmaan kalastovaikutusten, liikenteen ja kuljetusten sekä riskien ja hajun arviointiin. Lämpimien jäähdytysvesien määrä sekä typpikuorma kasvavat olennaisesti. Siksi olisikin tärkeää selvittää näiden lisääntyvien kuormien vaikutukset varsinkin kalastoon ja kalastukseen. Luontoon ja ihmisiin kohdistuvat vaikutukset voivat olla sekä suoria että välillisiä. Tämä tulee huomioida vaikutustarkastelussa asianmukaisella tavalla ottaen huomioon mm. kuljetuksiin liittyvät seikat sekä erilaiset ympäristöriskit. Liikenteen osalta on ohjelmassa esitetty selvityksiä tehtävän liikenneverkon kuormittavuudesta ja liikenneturvallisuudesta. Liikenteen aiheuttamista ilmaan tulevista päästöistä ja vaikutuksista ilman laatuun varsinkin Raision alueelle, jota kautta suurin osa autoliikenteestä kulkee, ei ole mainintaa ohjelmassa. Kyseinen vaikutus ilman laatuun tulisi selostuksessa esittää. Arviointiohjelmassa ei ole mainintaa laitoksen aiheuttamista hajuista alueelle. Syksyllä 2007 valmistui ns. hajuselvitys, mikä tehtiin yhteistyössä kuntien ja muutaman muun hajuja ympäristöön aiheuttavan laitoksen kanssa. Arviointiselostuksessa tulisi tarkastella myös laitoksen toiminnasta aiheutuvia hajuhaittoja lähiasutukselle sekä selvittää, aiheuttaako laajennus hajukuormaan muutoksia.

Turun kaupungin ympäristölautakunta ilmoittaa, että johtosääntöön perustuen se valvoo kaupungin etua ja käyttää kaupungin puhevaltaa toimivaltaansa kuuluvissa asioissa. Lautakunta esittää tarkennuksia arviointiohjelmaan. Hankekuvauksessa nollavaihtoehtoa kuvaa toiminnan jatkuminen nykyisellään. Neste Oyj:ltä saatujen tietojen mukaan rakennettavan isomerointiyksikön kohdalla on kysymys uudesta prosessiyksiköstä, jonka mahdollinen käyttöön otto ei aiheuta lisäystä päästöihin yli nykyisten lupaehtojen salliman rajan. Jalostamon ympäristölupapäätöksissä on annettu useita nykyistä toimintaa koskevia selvitysvelvoitteita ja ympäristöpäästöjä rajoittavia lupamääräyksiä. Näistä osa tulee toteuttaa ennen uuden laitoksen suunniteltua käyttöönottoa. 0-vaihtoehtoa tuleekin tarkentaa siten, että siitä ilmenee, onko kyseessä nykyinen tilanne vai tilanne, jossa luvissa ja suunnitelmissa annetut velvoitteet on jo toteutettu. Arviointiohjelman mukaan pinta- ja pohjavesien sekä ilman laadun ja ilmaston osalta vaikutuksia tullaan arvioimaan sekä laitoksen toimintavaiheessa että laitoksella syntyvien poikkeustilanteiden aikana. Toimintavaiheen päästövaikutuksia arvioimalla selvitetään pitkän aikavälin vaikutuksia ympäristöön, mikä on kokonaisuuden kannalta erityisen tärkeää. Nykyisessä toiminnassa on ilmennyt poikkeustilanteita, jotka ovat aiheuttaneet ympäristöriskejä mm. merialueelle. Myös jalostamon ns. normaaliin toimintaan liittyy tilanteita, joista aiheutuu ympäristön kannalta epätavallisia päästöjä, kuten laitoksen käynnistäminen huoltoseisokin jälkeen. Näissä tilanteissa Turun kaupungin ympäristönsuojelutoimistoon tulee eniten yhteydenottoja huolestuneilta alueen asukkailta jalostamon ilmapäästöjen takia. Arviointiohjelmaa tulee täydentää siltä osin, miten konversioasteen lisääminen vaikuttaa poikkeustilanteiden (mukaan lukien laitoksen käynnistäminen huoltoseisokin jälkeen) esiintyvyyksiin ja niiden aikana syntyvien päästöjen määrään ja laatuun. Erittäin tärkeää on selvittää ja tunnistaa uuden toiminnan ympäristöriskit, jotka ovat ympäristön pilaantumisen ja mahdollisten terveyshaittojen kannalta merkittävimpiä. Arviointiohjelman mukaan hankkeen vaikutukset Ruissalon Natura 2000 –alueeseen arvioidaan luonnonsuojelulain 49 §:n edellyttämällä tavalla. Natura-arviointi voidaan tehdä YVA:n yhteydessä ja esittää samassa asiakirjassa, mutta sen on silti noudatettava sisällöltään ja muodoltaan luonnonsuojelulain ja luontodirektiivin määräyksiä. Lausunnolla olevan arviointiohjelman kohdassa 6.8 (sivulla 45) rajataan Natura-arviointi kolmeen vaikutustapaan ja kolmeen kohteeseen: typpipäästöt ilmaan – kedot, vesistökuormitus – matalat lahdet, melu – lintudirektiivin liitteen I linnut. Näihin kannattaa Natura-arvioinnissa keskittyä, mutta myös muita seikkoja on otettava huomioon. Typpi vaikuttaa ketojen lisäksi ainakin silikaattikallioiden ja lehtojen ulkopuolisten tammimetsien eliöyhteisöihin. Typen ohella ainakin orgaanisilla hiilivedyillä saattaa olla luontovaikutuksia. Lintudirektiivin mukaan liitteen I lajien veroisia arviointikohteita ovat kaikki säännölliset muuttolinnut. Natura-arvioinnissa tulisi käsitellä kaikki tietolomakkeella mainitut luontotyytit ja lajit, joko seikkaperäisesti tai esittämällä perustelu tarkemman tarkastelun tarpeellisuudesta. Ympäristövaikutusten arviointi on luonteeltaan laajempi kuin Natura-arviointi, ja sen tulee kattaa kaikki luontotyytit ja lajit, jotka esiintyvät hankkeen kohdealueella, myös Natura-alueen ulkopuolella. Erityisesti tulee kiinnittää huomiota luontodirektiivin IV-liitteen lajeihin, joiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä. Arviointiohjelman kohdassa 6.1 (sivulla 40) tarkastellaan taulukon 6-1 avulla, miten eri vaikutukset jakautuvat rakennus- ja toimintavaiheeseen ja poikkeustilanteisiin. Vaikutuksia kasveihin, eläimiin ja monimuotoisuuteen on arvioitu esiintyvän vain rakennusvaiheessa. Typpipäästöt ilmaan, vesistökuormitus ja melu esiintyvät myös toimintavaiheessa ja poikkeustilanteissa vaikutukset ovat todennäköisesti erittäin merkittäviä, onhan kyseessä öljyä lintulahtien ja -luotojen äärellä käsittelevä laitos.

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Arviointiohjelmassa on esitetty ohjelman sisältö suurelta osin YVA-asetuksen 9 §:n edellyttämällä tavalla. Arviointiohjelma on tiivis ja selkeä kokonaisuus, johon kuitenkin on tarpeen sisällyttää joitakin täydennyksiä. Arviointiohjelmasta annetuissa lausunnoissa on tuotu esiin arviointiin liittyviä muutos- ja täydennystarpeita, jotka on otettu huomioon jäljempänä esitetyllä tavalla.

Hankekuvaus

Hanke. Arviointiohjelmassa on esitetty tiedot hankkeen tarpeesta ja taustoista. Hankekuvauksen merkitys arvioinnin pohjana on keskeinen. Koska kysymys on laajennushankkeesta, on tarpeellista selkeyttää hankekuvausta vielä nykyiseen toimintaan ja siinä tapahtuviin muutoksiin, jotka eivät ole sidoksissa toiminnan laajentamiseen sekä kaikkiin niihin liitännäistoimintoihin, joita laajentaminen edellyttää.

0-vaihtoehto on hankkeen eri vaihtoehtojen vaikutusten vertailupohja. Olennaista vaikutusarvioinnin onnistumiselle on, että arvioinnin perustana oleva hankekuvaus on riittävän täsmällinen ja selkeä. Jalostamon ympäristölupapäätöksissä on annettu useita nykyistä toimintaa koskevia selvitysvelvoitteita ja ympäristöpäästöjä rajoittavia lupamääräyksiä. Näistä osa tulee toteuttaa ennen uuden laitoksen suunniteltua käyttöönottoa. Toteuttamatta jättämistä eli 0-vaihtoehtoa tuleekin tarkentaa siten, että siitä ilmenee selkeästi, onko kyseessä nykyinen vuoden 2008 tilanne vai tilanne, jossa luvissa ja suunnitelmissa esitetyt velvoitteet ja toimenpiteet on jo toteutettu. Hankekuvauksesta tulee ilmetä, toteutetaanko hanketta ja miten, jos maakaasun siirtoverkkoa ei Länsi-Suomeen laajenneta.

Aikataulu. Hankkeen YVA-menettelyn aikataulu ja hankkeen toteuttamisajankohtaa koskeva tavoite on esitetty. Aikataulu on laadittu varsin nopeasti eteneväksi YVA-menettelyn toteuttamisen osalta. Hankkeen selvitystyö on varsin monipuolinen ja laaja, mutta se on ajoitettu niin, että tarvittavat selvitykset on mahdollista asianmukaisesti tehdä.

Luvat ja päätökset. Toteuttamisen edellyttämät luvat ja muut tarvittavat hyväksymismenettelyt on tuotu esille. Lupien ja muiden päätösten osalta on tarpeen erityisesti yleisölle kohdistuvan informaation parantamiseksi vielä ilmoittaa lupa- tai muu ratkaisun tekevä viranomainen. Lupia ja hyväksymisratkaisuja koskevassa kohdassa on tarpeen esittää kaikki tämän hankkeen edellyttämät tarpeet, myös mahdollisesti tarvittavat kaavamuutokset, ruoppausilmoitus tai -lupa ja luonnonsuojelulain 49 §:n mukainen poikkeus, jos arvioinnissa osoittautuu, että poikkeus on tarpeen hankkeen toteuttamiseksi.

Hankkeen liittyminen muihin hankkeisiin: Jalostamon laajennuksen yhteydessä varsinaisen jalostamon alueen ulkopuolelle rakennettavien uuden tieyhteyden, voimajohtolinjan ja mahdollisen vesijohtolinjan ympäristövaikutukset tulee arvioida ja esittää selostuksessa. Maakaasuputken rakentaminen Orkolan uudelta venttiili- ja kaavinasemalta jalostamolle edellyttää Gasum Oy:ltä asianmukaista ympäristövaikutusten selvittämistä. Tämän selvityksen tietojen esittäminen jalostamon laajennushankkeen selostuksen yhteydessä riittävän kattavasti on perusteltua eikä erillistä ympäristövaikutusten arviointiprosessia tarvitse käynnistää.

Vaihtoehtojen käsittely

Vaihtoehtot laajentamishankkeessa ovat riittävät. Niiden käsittely on asianmukaisesti todettu. Hankkeen toteuttamatta jättämistä koskeva vaihtoehto tulee kuitenkin selkeämmin määritellä sen osalta, mitä jo olemassa olevien lupien puitteissa jalostamon toiminnan jatkuminen lähes nykyisellään sisältää. Hankkeen yhteydessä esille tulleen, hankkeesta riippumatta toteutettavan isomerointilaitoksen vaikutus, samoin kuin muiden nykyisessä toiminnassa toteutettavien muutosten vaikutus tulee sisällyttää hankkeen toteuttamatta jättämistä koskevaan vaihtoehtoon. Jalostamon toiminnan vaikutukset tulee arvioinnissa olla selvitettyinä nykytilan, siihen tehtävien ja

suunniteltujen pienempien muutosten sekä suunnitellun mittavan laajennuksen osalta. Hankevaihtoehdossa tulee ympäristövaikutukset arvioida sekä maakaasuun perustuen että öljyyn perustuen, jos sellainen vaihtoehto on mahdollinen.

Vaikutukset ja niiden selvittäminen

Menetelmät. Vaikutusten selvittäminen perustuu suurelta osin jo tuotetun tiedon keräämiseen ja päivittämiseen eri tavoin asiantuntijoiden arvioiden pohjalta. Ympäristökeskus korostaa, että arvioinnit tulee tehdä riittävän monipuolisella asiantuntemuksella. Tarpeen mukaan päästöjen arvioinnissa tulee käyttää apuna prosessiasiantuntijaa. Arvioinnissa käytettävät menetelmät on ohjelman tekstissä esitetty vaikutustyyppikohtaisesti ja ne tarkentuvat arviointiselostukseen. Päästöistä ilmaan laaditaan leviämismallinnus. Vesistövaikutuksia arvioitaessa tulee ottaa huomioon myös ilman kautta tuleva vesistökuormitus.

Vaikutusalue. Vaikutusten tarkastelualuetta voidaan pitää lähtökohtaisesti riittävänä. Tarkastelun perusteella hankkeen aiheuttamien eri vaikutusten kohdistuminen on arviointiselostuksessa tarkoitettu esittää myös erikseen vaikutustyyppittäin/-kohteittain, jolloin vaikutusalueet eri vaikutustyyppillä ovat eri laajuiset. Lisääntyvien kuljetusten vaikutusten arviointi on ulotettava lähimpiin taajamiin.

Hankkeen eri vaiheet on arvioinnissa otettu huomioon. On huomattava, että vesistövaikutusten ja ilmaan kohdistuvien päästöjen välilliset vaikutukset luonnonympäristöön voivat olla merkityksellisiä sekä toiminta-aikana että erityisesti poikkeustilanteissa. Vaikutusten merkittävyyttä on mahdollista arvioida vasta varsinaisen ympäristövaikutusten arvioinnin perusteella. Hankkeen elinkaari tulisi kokonaisuudessaan olla tarkastelussa mukana; myös toiminnan saneerausvaiheet laitteiston osalta.

Alueen nykytila. Alueen nykytilan kuvaus vaikutusten arvioinnin perustaksi on tärkeää tehdä huolellisesti ja havainnollisesti, jotta hankkeesta aiheutuva vaikutus voidaan luotettavasti esittää.

Tarkasteltavat vaikutukset ja lisäselvitysten tarve. Vaikutusten arvioinnissa tarkastellaan YVA-laissa edellytetyjä ympäristövaikutuksia. Hankkeessa keskeisimmät vaikutukset on tuotu hyvin esille ja niiden tarkastelu on asianmukaisesti esitetty. Ohjelman mukainen vaikutusarviointi on hankkeessa varsin kattava.

Ympäristökeskus kiinnittää vielä huomiota luonnonympäristön ja Natura 2000-alueen arviointiin. Arvioitaessa hankkeen ympäristövaikutuksia luonnonympäristöön, ei arviointia tule kohdistaa vain direktiivilajeihin ja luontotyypeihin, vaan vaikutuspiirissä oleviin luonnonympäristöihin. Sen sijaan arvioitaessa hankkeen vaikutuksia Ruissalon Natura 2000-alueeseen, tulee arviointi tehdä luonnonsuojelulain 65 ja 66 §:n mukaisessa menettelyssä joko erillisenä tai osana varsinaista ympäristövaikutusten arviointia. Tässä vaiheessa ei ole perusteltua sulkea arvioinnin ulkopuolelle mitään alueen suojeluperusteena olevaa luontodirektiivin luontotyyppiä tai luonto- ja lintudirektiivien liitteiden lajeja eikä myöskään ole perusteltua rajata arviointia pelkästään vesistökuormituksen tai ilmaventeisen tyyppien Ruissalon Natura 2000-alueelle ulottuviin haitallisiin vaikutuksiin, vaikka ne olemassa olevan tiedon perusteella olisivatkin merkittävimpiä tekijöitä. Arvioinnin tulee käsittää kaikki ne elementit, jotka saattavat merkittävästi heikentää Ruissalon Natura 2000-alueen niitä luonnonarvoja, joiden vuoksi alue on Natura 2000-verkostoon sisällytetty. Luonnontieteellisen asiantuntemuksen lisäksi arvion tekemiseen tulee osoittaa riittävässä määrin teknistä asiantuntemusta arvioimaan hankkeesta aiheutuvia ja Ruissalon Natura 2000-alueelle ulottuvia vaikutuksia. Erityisesti ilmansuojelun asiantuntemuksen osuus Ruissalon Natura 2000-alueella on välttämätön.

Arviointiohjelmaa tulee täydentää siltä osin, miten jalostusasteen lisääminen vaikuttaa poikkeustilanteiden (mukaan lukien laitoksen käynnistäminen huoltoseisokin jälkeen) esiintyvyyksiin ja niiden aikana syntyvien päästöjen määrään ja laatuun.

Selostukseen tulee sisällyttää toiminnan aiheuttamien ympäristöriskien kuvaus ja arviointi. Eritäin tärkeää on selvittää ja tunnistaa uuden toiminnan ympäristöriskit, jotka ovat ympäristön pilaantumisen ja mahdollisten terveyshaittojen kannalta merkittävimpiä.

Yhteisvaikutukset. Toimintojen yhteisvaikutusten arvioinnissa on määriteltävä, millä perusteilla ja rajauksilla arviointiin on valittu ne vaikutukset ja toiminnot, joiden yhteisvaikutuksia arvioidaan. Hankkeen vaikutusalueella on suurehkoja ympäristöä kuormittavia laitoksia ja toimintoja, mm. Fortum Oyj:n voimalaitos ja Aker Yardsin telakka, joten yhteisvaikutukset saattavat olla merkittäviä. Huomattava on, että esimerkiksi laadittaessa Pansion sataman asemakaavan muutosta, todettiin siitä tehdyn Natura-arvion yhteydessä jo nykytilanteessa liikuttavan Ruissalon Natura 2000-alueella typenoksidipitoisuuksista annettujen raja-arvojen tuntumassa.

Haitantorjunta. Haitallisten vaikutusten vähentämiskeinojen esille tuominen on ohjelmassa mainittu. Arviointiselostuksessa tulee tuoda esille haitallisten vaikutusten torjuntaa koskevat konkreettiset keinot. Haitantorjuntakeinot tulee esittää myös onnettomuus- ja poikkeustilanteisiin, joita on tunnistettu riski- ja turvallisuuskartoituksen perusteella.

Seuranta. Hankkeen vaikutusten seuranta on otettu huomioon ja ohjelma esitetään arviointiselostuksessa. Seurantaohjelman konkreettisuuteen tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Arviointiselostusta laadittaessa tulee ottaa huomioon, että selvittävät vaikutukset ja asiat esitetään siten, että lausunnoissa esille nousseisiin keskeisiin kysymyksiin on arviointiselostuksesta löydettävissä jossain muodossa vastaus.

Osallistuminen

Arviointimenettelyssä on keskeistä osallistuminen ja sen avulla saatavan palautteen aito huomioon ottaminen sekä hankkeen ympäristövaikutusten riittävä selvittäminen. Arvioinnissa on huolehdittu kohtuullisen hyvin yhteydenpidosta viranomaistahoihin ja eri sidosryhmille varattu riittävä mahdollisuus ilmaista mielipiteensä ja antaa lausuntonsa hankkeesta.

Raportointi

Arviointiohjelma on rakenteeltaan hyvä ja jäsentynyt. Arviointiohjelmassa on kuvattu hanke, vaihtoehdot ja selvittävät vaikutukset, joiden osalta arviointiselostuksen raportoinnissa tulee ottaa huomioon edellä lausunnossa todetut arviointia koskevat sisällölliset täydentämistarpeet ja huolehtia edelleen selkeästä ja jäsentyneestä esitystavasta ja tiedon esittämisestä havainnollisesti riittävään kartta-, havainnekuva- ja muuhun materiaaliin perustuen.

Vaihtoehtojen vertailu

Tarkasteltavien vaihtoehtojen ympäristövaikutuksia vertaillaan sekä sanallisesti että taulukkomuodossa ja kohdentumisalueita esitetään karttaesityksenä. Vaihtoehtojen vertailumenetelmänä käytetään ns. erittelevää menetelmää, jolloin korostetaan eri arvokohdista lähtevää päätöksentekoa. Selostuksessa tulee esittää millä perusteilla eri vaikutuksia arvioidaan, jotta arvioinnin tulokset välittyvät lukijalle.

Yhteenveto ja ohjeet jatkotyöhön

Arviointiohjelma kattaa esitetyillä lisäyksillä ja tarkennuksilla keskeiset YVA-menettelyssä selvittävät sekä lausunnoissa ja mielipiteessä esille tulleet asiat. Esitettyjen selvitysten hankkiminen on hankkeesta vastaavan tehtävä. Arvioinnin aikana tulee tarpeen mukaan pitää yhteyttä YVA-menettelyssä mukana oleviin asiantuntijaviranomaisiin. Arviointityön etenemisessä tulee ottaa huomioon, että tarvittaville selvityksille on käytettävissä riittävä ja selvitysten kannalta sovelias aika.

LAUSUNNON NÄHTÄVILLÄOLO

Menettelyn aikana saadut alkuperäiset lausunnot säilytetään Lounais-Suomen ympäristökeskuksen arkistossa. Yhteysviranomaisen lausunto lähetetään tiedoksi lausunnonantajille.

Yhteysviranomaisen lausunto on nähtävänä 10.6.2008 alkaen ympäristöhallinnon www-sivuilla osoitteessa <http://www.ymparisto.fi/los> > ympäristönsuojelu > ympäristövaikutusten arviointi ja virka-aikana yhden kuukauden ajan seuraavissa paikoissa:

Naantalin kaupunginvirastossa, Käsityöläiskatu 2, ja
pääkirjastossa, Tullikatu 11, Naantali
Raision kaupunginvirastossa, Nallinkatu 2, ja
pääkirjastossa, Eeronkuja 2, Raisio,
Turun kaupungin ympäristö- ja kaavoitusvirastossa, Puolalankatu 5, ja
pääkirjastossa, Linnankatu 2, Turku.

Ympäristökeskuksen johtaja

Risto Timonen

Ylitarkastaja

Elvi Hakila

Liitteet

1. Luettelo lausunnonantajista
2. Suoritemaksun määräytyminen ja sitä koskeva oikaisuvaatimusosoitus

Suoritemaksu 6 530 €

Jakelu Neste Oil Oyj suoritemaksua vastaan

Tiedoksi

Alueelliset ympäristökeskukset
Lausunnon antajat
Lounais-Suomen metsäkeskus, Turku
Länsi-Suomen ympäristölupavirasto
Ratahallintokeskus
Ympäristökeskus/osastot
Ympäristöministeriö

LIITE 1**LAUSUNNONANTAJAT**

Länsi-Suomen lääninhallitus
Merenkulkulaitos
Museovirasto
Naantalin kaupunki
Raisio kaupunki
Turun kaupunki
Turun maakuntamuseo
Turun tiepiiri
Turvatekniikan keskus
Varsinais-Suomen aluepelastuslaitos
Varsinais-Suomen Liitto
Varsinais-Suomen työvoima- ja elinkeinokeskus

LIITE 2**MAKSUN MÄÄRÄYTYMINEN JA MAKSUA KOSKEVA MUUTOKSENHAKU**

Maksu määräytyy ympäristöministeriön asetuksessa (1387/2006) alueellisen ympäristökeskuksen maksullisista suoritteista olevan maksutaulukon mukaisesti.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määrittämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua maksun määränneeltä viranomaiselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määrittämisestä.